

В: Чи нараховується та сплачується збір за забруднення навколишнього середовища, якщо в період польових робіт для приготування їжі механізатором використовувався газ балонний, у випадку коли їдальня офіційно є представництвом сільськогосподарського підприємства?

О: Відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» від 16.10.92 р. № 2707-XII джерело викиду – це об'єкт (підприємство, цех, агрегат, установка, транспортний засіб тощо), з якого надходить в атмосферне повітря забруднююча речовина або суміш таких речовин. Джерела забруднення поділяються на стаціонарні та пересувні.

Що стосується пересувних джерел, то, як стверджує головне податкове відомство на підставі наданих йому роз'яснень Мінприроди:

«в міжнародній практиці пересувні джерела – це автомобілі, залізничні, повітряні, морські та річні транспортні засоби, сільськогосподарська, дорожня і будівельна техніка та інші пересувні засоби і установки, які обладнані двигунами внутрішнього згорання і працюють на бензині, дизельному паливі, керосині, стисненому та зрідженому газах, бензогазових і газодизельних сумішах та інших альтернативних видах палива» (п. 6 листа від 31.07.2008 р. № 354/4/17-0214).

Отже, зважаючи на те, що законодавством України не визначено поняття «пересувні джерела забруднення» із зазначенням характеристик та ознак його типів, а газові плити не обладнані двигунами внутрішнього згорання, на перший погляд, такий об'єкт можна віднести до стаціонарних джерел забруднення.

Відповідно до пп. 1.15.5 Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, затвердженій наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.02.95 р. № 7 (далі – Інструкція № 7), стаціонарне джерело забруднення атмосфери – підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу.

Визначення терміна «агрегат» наведено у Правилах охорони праці у газовому господарстві підприємств чорної металургії, затверджених наказом Держгірпромнагляду від 29.12.2009 р. № 218. Зокрема, це ряд конструктивно об'єднаних між собою машин: генераторів, двигунів, насосів тощо.

З Правил безпеки в газовому господарстві коксохімічних підприємств і виробництв, затверджених наказом Держгірпромнагляду від 27.03.2007 р. № 61, дізнаємось, що до установок, які використовують газ, належать виробничі печі, котли, технологічні установки, що використовують газ як паливо.

Що ж до терміна «інші нерухомі об'єкти», то згідно із ст. 181 Цивільного кодексу України до нерухомих речей (нерухомого майна, нерухомості) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх

знецінення та зміни їх призначення.

З огляду на наведені вище визначення, вважаємо, що газові плити (які не є ні агрегатом, ні установкою, ні нерухомістю) не підпадають під поняття стаціонарного джерела забруднення. Як встановлено Правилами надання населенню послуг з газопостачання, затвердженими постановою КМУ від 09.12.99 р. № 2246, газова плита – це газовий прилад, що використовується споживачем з метою задоволення своїх потреб у природному газі.

Однак враховуючи те, що для роботи газового приладу використовується газ (швидше за все, пропан як основний компонент природного газу), при згорянні якого утворюються та викидаються в атмосферне повітря забруднюючі речовини або суміш таких речовин, і саме їх кількість є складовою формули обчислення збору, рекомендуємо звернутись до відповідних органів. Питання сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин належить до компетенції органів Мінекобезпеки, які займаються інвентаризацією викидів та розробкою екологічних нормативів.

На підставі матеріалів інвентаризації викидів забруднюючих речовин та керуючись Порядком встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища, затвердженим постановою КМУ від 01.03.99 р. № 303, та Інструкцією про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища, затвердженою наказом Мінекобезпеки та ДПАУ від 19.07.99 р. № 162/379, збір обчислюється підприємствами самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року, виходячи з фактичних обсягів викидів, нормативів збору та визначених за місцезнаходженням цих джерел коригуючих коефіцієнтів.